

Pravděpodobně duch Hansa von Czirne, který dlužil úspěch díky paktu s ďáblem, činí pokání a putuje po svazích Gromniku.....

Partnerský projekt s názvem "Poznááme naše dědictví", je implementován přes Gmina (Obec) Przeworno a Obec Libchavy, na polské straně je založen na turistickém vývoji hory Gromnik, prostřednictvím výstav stěn lapidária, a také na turistickém vývoji oblasti špičky. Realizace mikroprojektu přispěje ke zvýšení přitažlivosti cestovního ruchu, infrastruktury a zvýšení počtu návštěv v našem regionu.

Po straně našeho partnera vznikne výchovná a přírodní cesta na nejzajímavějších a nejkrásnějších místech v Obci Libchavy. Projekt s názvem "Poznááme naše dědictví" je spolufinancován Evropskou unií v rámci Euroregionu Glacensis - Fond mikroprojektů.

Využívání přírodních, památkových a historických zdrojů horské oblasti Gromnik pro zvýšení návštěvnosti a související vytváření nových pracovních míst v oblasti společné podpory je významnou příležitostí pro rozvoj tohoto regionu z hlediska cestovního ruchu. Díky realizaci tohoto společného projektu bude možné zlepšit turistickou atraktivitu oblastí na obou stranách hranice, což bude znamenat výrazný nárůst cestovního ruchu, výměny zkušeností, poznávání našich dějin a tradic přes partnerů a turistů z Polska a České republiky. Obec Przeworno učinila četné pokusy na zvýšení atraktivity a turistický rozvoj Gromniku. Kvůli rostoucímu turistickému provozu v Střelínských Kopcích, bylo nutné poskytnout návštěvníkům prostor a připravit propagační informace ve třech jazycích, aby se zvýšila atraktivita této oblasti. Společná cesta mezi našimi zeměmi vyžadovala splnění těchto požadavků a vytvoření partnerských projektů, které ukazují naše dědictví a turistické atrakce na obou stranách hranice. "Poznááme naše dědictví" je to takový projekt. Jeho cílem je rozvíjet Horu Gromnik za účelem vytvoření atraktivní turistické destinace, která přiláká návštěvníky do této oblasti. To zase přispěje k rozvoji cestovního ruchu naší komunity. Jedním z klíčových cílů je zvýšení viditelnosti regionu prostřednictvím většího a kvalitnějšího využívání potenciálu přírodních a kulturních zdrojů Střelínských Kopců a Hory Gromnik prostřednictvím marketingových a propagačních aktivit. V důsledku toho se zvýší cestovní ruch na obou stranách hranice a místa, kde jsou projekty realizovány, jsou přizpůsobeny pro hosty a turisty z Polska a České republiky. Kromě toho, realizace projektu přispívá k ochraně cenné archeologické památky, která je středověkým opevněným sídlem na Hoře Gromnik. Vrchol Gromnik je to archeologické naleziště č. 1/2 / 89-29AZP - osídlení lužické kultury doby bronzové v období Hallstattu a středověké osídlení. Tato pozice byla zapsána do registru památek právně závazným rozhodnutím č. 52 / Arch / 1964. Díky projektu bude možné zachovat pro budoucí generace svědectví starých časů, první křesťany v polských zemích a stopy dědictví středověkých budov, starověké zvyky a národní identita naší země. Cílovou skupinou jsou turisté navštěvující Horu Gromnik z Polska a České republiky, stejně jako obyvatelé Obce Przeworno, kde se projekt nachází, a také obyvatelé Dolnoslezského vojvodství i pro Pardubický, Olomoucký a Moravskoslezský kraj.

Památky a místa, která stojí za návštěvu v Obci Przeworno

Obec Przeworno má spousta zajímavých míst, která povzbuzují k návštěvě. Zajímají návštěvníky svou historií a neobjevenými tajemstvími, který jsou neoddelitelné od naší země

a vytvářejí jedinečnou atmosféru. Jsou motivací k návštěvě Obce Przeworno na podívaní se na tyto neznámé a zajímavé místa. Zveme vás k procházce kolem Obce Przeworno a objevování kouzů našich krásných kostelů, paláců a farem. Doporučujeme také aktivní odpočinek v okolí Hory Gromnik, kde vám mnoho turistických stezek umožní trávit čas, stejně jako vychutnat bohatou flóru a faunu lesů rostoucích na naší "Malé vlasti". Objevování zajímavých míst Obce Przeworno je nezapomenutelným dobrodružstvím, stejně jako historická lekce a radost z komunikace s přírodou a zajímavostí naší země.

Jegłowa

Jegłowa (původní název *Rudgieri Villa* – v roce 1293) je to velká, industrializovaná vesnice ležící na řece Jegłówka - levým břehu přítoku Krynka na východním úpatí Střelínských Kopců, asi 10 km na jihovýchod od města Střelín. Z oblasti je široký výhled na Kopce Střelínské a Wawrzyszovsko – Szklarské. Na východ z hlavní silnice procházející vesnicí běželo železniční trať vedoucí ze Střelína do Przeworna. Toto místo je jedním z dobrých výchozích bodů pro výlety do Hory Gromnik. V roce 1264 obec patřila k falckrabí Radoslavovi II nazvanému Drzemlik. V roce 1305 byla zmíněna jako "Villa Gegłowa alias Rudgeri vila". Od roku 1311, s odměnou knížete Boleka I, byla majetkem kláštera sv. Klare ve Střelínu. Vzhledem k geologické struktuře je Jegłowa jedním z nejznámějších míst v zemi. Lomy křemenců a krystalické šisty využívané od 18. století přinesly její slávu. Tam jsou největší a nejkrásnější horské krystaly v kaolinových čočkách. Jeho rozloha zahrnuje 1 050 ha, včetně 601 ha jsou to orné půdy a 376 ha lesů.

- **Lom křemenných břidlic v Jeglové** – jižně od Jeglové jsou v zemi známé sbory lomů- dříve Zařízení na výrobu magnezitu, kde se těží křemenné břidlice- toto je jediná taková dokumentovaná pozice v Polsku a jedna z mála na světě, která obsahuje vysoce kvalitní přírodní žáruvzdorný materiál. Tam jsou také malé množství kaolinu. V křemenných břidlicích a kaolinech je mnoho vzácných a cenných minerálů, mimo jiné anatasu, zirkonium, epidot, opál, pyrit. Kromě toho je to jediné místo v Polsku, kde jsou masivně přítomné horské krystaly. Největší vzorky dosahují délky až 20 cm, průměr 5 cm a hmotnost do 0,25 kg. Jednu (v sedmáctém století) byly vázány ve zlatě a leštěné sloužily k broušení skleněných tabulek. Při zachování své přirozené krásy jsou skvělou dekorací pro mnoho sbírek, ale jsou také velkým šperkovým materiálem. Na začátku 19. století se více a více pozornosti věnovalo křemenným a křemencovým ložiskům. V současné době hrají v ekonomice obrovskou roli. Zálaha v Jeglově je považována za jediný v zemi a přes některé odborníky i na kontinentu. Pozornost je věnována jejich technologickým vlastnostem a od té doby se jejich použití považuje za cenný žáruvzdorný materiál. Jeho bohatství v Jeglově se odhaduje na 3 miliony tun.

- **Církev sv. Antonína z Padovy v Jeglově** – stoupá v severní části vesnici na kopci, který se nachází hned u cesty vedoucí směrem na Střelín. První zmínka o stavbě pochází z roku 1293, po níž byla pravděpodobně přestavěna nebo znovu postavena v 15. nebo 16. století. Snad věřím, že kostelní věž přežila z tohoto období. Od roku 1542 existovala jako evangelická svatyně, od roku 1945 byla znovu katolickou církví. Objekt byl několikrát zničen požáry, proto v roce 1888 byla postavena nová svatyně, opouštějící starou věž (nejstarší a nezměněnou část kostela z patnáctého století), která byla postavena z rozbitého kamene a cihel, pokrytá vysokou kovovou přilbou se zvonem z roku 1597. Tělo pochází z roku 1887-

88, zhotovené ze žulových bloků v zajímavém neogotickém stylu. Interiér kostela obsahuje dřevěné oltární mensu z poloviny 19. století. Obzvláště pozoruhodná je barokní olejomalba "Poslední večeře", neznámého autora ze 17. století. Ve zdi obklopující kostel a hřbitov byl umístěn kněžský kříž, který je jedním ze 600 křížů po celém Polsku.

Hora Gromnik - tajemné místo

- Je to nejvyšší hora Střelínských Kopců (Kopce Němčansko - Střelínské), který se nachází na 393 m nad mořem, s výrazně kuželovitým tvarem. Obzvláště rozmanitý reliéf se objevují v severovýchodní části, kde je řezány roklinami, mimo jiné Čertova bowlingová dráha. Gromnik je z žuly, v místech na svazích jsou nápadně malé křemenné a křemencové kameny. Pohoří Gromnik je většinou pokrytý bukovým lesem, částečně smíšeným lesem s nejvyšším množstvím dubu, smrku a borovice.

Jméno tohoto místa je velmi staré (první zmínka pochází z roku 1427 - s německým Romsbergem), a nevyžaduje příliš podrobné vysvětlení, protože je spojeno se silnými a velmi četnými atmosférickými výboji, které se vyskytují při bouřkách těsně nad touto výškou. Její německý ekvivalent "Romsberg", přeložený do polštiny, není nic jiného než "hrom". Díky své poloze a vzhledu byl Gromnik velmi silným magnetem, který přilákal mnoho lidí od nejstarších časů. Tento pohoří je oblast pronikání a osídlení po tisíciletí. V prehistorických dobách mohl být Gromnik místem pohanského uctívání, stejně jako Šlěza. Existuje hypotéza, že na vrcholu byla pevnost lužické kultury, po níž zůstalo osídlení - od 8. do 5. století před naším letopočtem. V 9. - 10. století byl zde však hrad Šlězán, poté se tyto oblasti dostaly pod český vliv. Hrad zaujímá plochu kolem 2 - 2,5 ha; takže byl malý, ale dobře opevněný hřídely s dřevěným a zemským jádrem s obložení s kamenů, zde a tam procházející do kamenné zdi. Zajímavostí tohoto místa je nález archeologů - pozůstatky předpiastovské kamenné rotundy, pravděpodobně nejstarší křesťanská kaple v polských zemích. Byla postavena z místní žuly. To je údajně, že hrad byl zničen přes Měškova I kolem roku 990. Od 10. do 15. století byl Gromnik neobývaný, jak to mimo jiné naznačuje úplný nedostatek keramiky z tohoto období v fosilních materiálech. Ve středověku se v roce 1427 objevili na vrcholcích rytíři rodiny von Czirn, na pozvání brzešských knížat. Během husitských válek získali slávu kombinátorů, kteří se připojili k silnějším. Použitím slabosti knížecí síly, postavili tu hrad v roce 1439 a dělali z něj loupežní hnízdo. Bohužel byl dvakrát zničen měšťany z Vratislavi, Břežského knížectví, biskupí a knížecí vojska. To však nekončí loupež. V roce 1482 byl hrad zničen přes kníže Fridricha I. Lehnického. Časem se rodina lupičů usadila a získala milost knížat, žijící v sídle na úpatí kopců: zámky - hrady v Siemisławicích a Przewornu. Rodina vypršela v roce 1615 a její majetek přešel do držení Brzeských knížat. Na vrcholu hory v roce 1825 postavili obyvatelé Przeworna kamennou vyhlídkovou věž, po níž v roce 1845 byl do ní přidán hostinec bez jasného stylu. Od tohoto momentu byl Gromnik místem častých výletů, především díky velkým scénickým hodnotám. Věž měla výhled na Sudetské Podhůří. V roce 1945 byla věž poškozena a její pozůstatky byly vyhozeny. V současné době na vrcholu hory vznikla nová **vyhlídková věž**, která je od roku 2013 zařízením pro návštěvníky. To se těší velkému zájmu turistů, obyvatelů Obce Przeworno, Střelínského kraje, stejně jako lidí, kteří dávají přednost aktivnímu odpočinku z celé provincie Dolní Slezsko a dále. Pohled z věže perfektně představuje výkopy objevené ve vrcholové žlaby, a je také skvělým bodem, z něhož lze vidět nádhernou panoramu okolí. Tento objekt umožnil návrat k nádheru tohoto místa, kdy věž postavená v 19. století hrála významnou turistickou roli.

V současné době na Gromniku došlo k mnoha překvapivým objevům. Archeologický výzkum

provedený od roku 2006 na Gromniku umožnil objevit cenné nálezy, které zase učinily toto místo předmětem živé pozornosti archeologů a historiků umění. Kromě pohyblivých nálezů (mince, části keramiky, figurální dlaždice), které lze vidět v **Obecním turistickém centru v Romanově**, objevili archeologové stěny rotundy dvouapsidové, staré zdi obklopující hrad z 15. století, schodiště vedoucí do podzemního pokoje hradu. Doufáme, že budou provedeny další série archeologických výzkumů plánovaných na Hoře Gromnik, což nám umožní prohloubit naše znalosti o historii, které toto místo obsahuje. Jistě, to rozšíří turistickou nabídku Obce Przeworno. Hora Gromnik a historické památky s ní spojené jsou skvělým místem pro ty, kteří oceňují kulturní výlety, během nichž je každý volný čas aktivně vyčerpán. Gromnik je zvláštním uzlem turistických stezek, pro pěší a také pro cykloturistiku. Umožňují vám dosáhnout nejzajímavějších míst naší obce a dalších. Výše uvedené památky a místa to jsou minimální hádanky, které obsahují tuto horu plnou tajemství. Čekáme na někoho, kdo by chtěl najít skrytý a ne zcela pochopený příběh.

Romanów

Do poloviny 18. století obec patřila k Břežskému knížectví; nachází se ve velmi malebné oblasti- nedaleko (asi 1 km na jihozápad) se nachází Hora Gromnik, která měří 393 m nad mořem. Obec se nachází nejbližší horu (5,5 km západně od Przeworna, 7 km východně od Bílého Kostela). Až do roku 1937 byl Romanów nazýván Pogart, poté byl změněn na Rummelsdorf Ost (z názvu Gromnik). Název se týká sloučení do jedné vesnic Romanów, Pogroda a Krasiewice, které se dříve nacházely v různých knížectví a krajích. Po roce 1945 byl Romanów nazýván Pogroda a současná Pogroda se nazývala Krasiewice. Nakonec se Pogroda stala Romanowem a Krasiewice - Pogrodou. Současný název Romanów nemá žádné historické ospravedlnění. Obec zahrnuje 393 ha, z toho 229 ha jsou to orné půdy a 130 ha lesů. Okolní oblasti mají poměrně složitou geologickou strukturu, protože tu převládají devonské břidlice a křemenec, ve kterém je mnoho minerálů.

Romanów je zemědělská vesnice. V roce 1978 se jednalo o 20 individuálních farem, o několik let později se tento počet zvýšil na 33, zatímco z zemědělství zůstalo pouze 70% profesionálně aktivní populace.

- **Obecní turistické centru v Romanově** bylo založeno v roce 2013 a je místem častých návštěv turistů. Tam je Historická Komora Hory Gromnik, ve které můžete vidět výkopy nalezené dosud na vrcholu, související s existencí hradu a rodiny Czirn, mezi jinými frakce hliněných nádob, jedinečné dekorativní kachlové dlaždice (tzv. figurální dlaždice), kovové prvky zbraní, ozdoby, nářadí, mince. Toto místo je skvělé pro běh výstav ukazujících hodnoty Střelínských Kopců, Hory Gromnik a Obce Przeworno. Je to objekt vytvořený přesně pro potřeby hostujících turistů- místo pro rekreace a informace, kde si mohou odpočinout pěší, cyklisté a motoristé, a získat informace o zajímavostech v Obci Przeworno a také ve Střelínských Kopcích.

Dobroszów

- Obec byla pravděpodobně založena kolem poloviny 13. století (poprvé v roce 1264 byla zmíněna jako Dobrascov), patřila falckrabí Bohuslavovi ze Střelína. Bylo to slovanské osídlení a jeho jméno vzniklo ze jména zakladatele (prvního majitele). Do poloviny 18. století se nacházelo ve Minstrberském knížectví. Dobroszów pokrývá plochu 373 ha, z toho 181 ha orné půdy a 163 ha lesů. Je to malé městečko, které se nachází v "srdci" Střelínských Kopců mezi Gromnikem, Wyžnou a Kalinkou, která je obklopena krásnou malebnou krajinou. Oblast

Dobroszowa je velmi rozmanitá, jednotlivé pásma jsou odděleny hlubokými a úzkými roklinami. Přes obec vede červená stezka od města Ziębice směrem k Střelínu přes Gromnik, ze západu a jihu prochází modrou stezkou od Przeworna po Nowoleskou Kopu až po Jindřichov;

- **Filiální Kostel sv. Hedviky v Dobroszowě** - sakrální budova se nachází v centru obce. Zaujme svojí jednoduchostí a půvabem. Původní budova pocházela z konce 13. století. S největší pravděpodobností byl kostel zničen během 30-leté války. Opraven několikrát, včetně v letech 1856, 1910, 1959 a 1970. Uvnitř je barokní a rokokový interiér z 18. století. Zajímavými prvky tohoto kostela jsou dřevěná, rokoková kazatelna ve tvaru velryby a nádherný oltář, na němž je malba zobrazující scénu modlitby svaté Hedviky.

Przeworno

- Původní název obce je Prevorno (1264), zatímco současný název je v provozu již od roku 1947. Przeworno až do poloviny osmnáctého století patřilo k Břežskému knížectví. Velká vesnice ležící mezi úrodnými poli na levém břehu Krynki (mezi Šklařskými Kopci z východu a vzdálenými Střelínskými Kopci od západu), kolem 15 km na jihovýchod ze Střelínu, je zdominovan budovou malého městečka. Obec se nachází v oblasti zastavěné od Miocenného jílu, mulů a písku. V blízkosti jsou také štěrka a písek, ale také malé množství křemenců, křemené břidlice a mramory (bílá, šedá, modrá). Lom umístěn v Przeworně je využíván po staletí. Již v roce 1403 zde byly otevřeny vápenné pece; šedý a černý vápenec byl tady těžen, dříve známý jako mramor s Przeworna; to byl velmi ceněný a vyhledávaný stavební materiál. Bylo z jeho ložisek udělanych několik architektonických detailů, včetně na knížecí hrady v Břehu a Olavě, stejně jako oltáře v církvi v Jindřichově a ve Vratislavské Katedrále. Přes vesnici prochází modrá turistická stezka, táhnoucí se od Bílého Kostela přes Krzywinu až po Jindřichov, Kalinku, Nowoleskou Kopu, Nowolesie a Witostowice.

Palác v Przeworně – pravděpodobně v roce 1447, tj. ve chvíli, kdy bylo Przeworno převzato do rodiny von Czirn, na jihovýchodním okraji obce, na větvi řeky Krynky, byla zahájena výstavba hradu, který dnes existuje. On se dostal do havarijního stavu během bitvy s měšťany s Vratislavi a Nise v letech 1429, 1443 a 1461- podle legendy měl rytíř Jan Czerniawa vel Czirn přinést tu smrt z vlastního meče přes úder, který způsobili měšťany s Vratislavi. Během třicetileté války v roce 1643 Švédové vyplenili a spálili palác. Několik remodelů ho zbavilo mnoha stylových rysů. Kartuš s erbem bývalých majitelů a datum 1543 byl umístěn nad hlavním portálem z 18. století. Po smrti rodiny von Czirn hrad převzaly knížata s Břežského knížectví, po roce 1675 Češi, a pak byl v pruské vládě. Po druhé světové válce se zde nacházely kanceláře a byty místního PGR (Státní zemědělské podniky). V současné době soukromý majitel renovuje objekt.

- **Farní kostel Panny Marie Královny Polska**– poprvé zmíněný v roce 1335. V roce 1428, během husitských válek, byl zničen. Přebudován v roce 1575, po níž byl znovu zbořen během 30-leté války v 17. století. V následujících stoletích byl přestavěn (naposledy v letech 1881-1889). Uvnitř, v jižní stěně lodi, je tam pozdně renesanční dvoudílný epitaf o bohaté sochařské výzdobě s biblickými scénami z poslední čtvrti 16. století. Je on zhotoven z

pískovce, a stylistickými znaky odkazují na renesanční náhrobek rodiny Rediger z kostela sv. Alžběty ve Vratislavi. V pravém transeptu byl umístěn epitaf rodiny Czirn z roku 1576, z období pozdní renesance, vyřezávané v pískovce. V lodi je křtitelnice z roku 1765, v sakristii několik náhrobků z konce 16. století. Kromě jiných hrobů mrtvých členů rodiny Czirn, je tady hrob posledního žijícího členu rozrodu slezských Piastovců- Jiřího Viléma Lehnického, který zemřel v roce 1675 ve věku patnácti let. Na stěnu byla umístěna deska věnovaná dílu Maxa Drischnera, německého skladatele, který sloužil v tomto kostele jako varhaník.

- **Siemislawice** - (v současné době Przeworno, ulice Siemislawice)

Zámek/palác Siemislawice – v roce 1445 v Siemislawicích byl hrad, původně gotický, který postavil Jiří Czirn. V roce 1609 Georg von Czirn ho přestavěl v renesančním stylu. V roce 1654 březský kníže Kristián zde přeměnil pevnost na letní sídlo. Hrad Siemislawice se vyznačuje čtyřstěnnou věží, na níž se zachoval renesanční portál s erbem a kartuši s datem 1609 a sluneční hodiny. Objekt je v současné době v soukromém vlastnictví a je postupně obnovován.

Církev Nejsvětější Trojici – byla již zmíněna v roce 1335. Současná budova byla postavena v letech 1729-1734 v barokním stylu. Chrám je jednolodní, s užším presbytářem, klenutou klenbou s malou věžičkou. Zachovalý barokní interiér pochází z doby stavby kostela, zajímavými prvky jsou dřevěná socha Nejsvětější Trojice na hlavním oltáři a kazatelna z roku 1746. Chrám byl původně evangelickým kostelem, v současné době slouží jako římskokatolická pomocná církev.

LIBCHAVY

Libchavy je to obec nacházející se v Pardubickém kraji, v okrese Ústí nad Orlicí. Má 1737 obyvatel. Rozkládá se na ploše 22,11 km² a leží v výšce 345 m nad mořem. Nejvyšším bodem okruhu je vrch Vadětín - 524 m nad mořem. Průměrná roční teplota: 6,2 ° C. Obec se nachází na 50. severní rovnoběžce a její souřadnice jsou: 50°0'12" s. š., 16°23'23" v. d. Národní silnice č. 14 vede podél vesnice na úseku 4,86 km. Podél řeky Orlice je přírodní park Tichá Orlice, kterým vede cyklostezka Choceň - Letohrad. Velmi pozitivním vlivem na rozvoj obce je mimo jiné průmyslová výroba a rozvoj malého podniku. V obci se nachází základní škola, dvě mateřské školy, tělocvična, multifunkční dětské hřiště s umělým trávníkem, fotbalové hřiště a všechny technické sítě (vodovody, kanalizace, plynovod, elektřina). Začátky obce Libchava se datují do první poloviny 13. století, kdy určitá Nakaša obdržel "Las na Libchavie", což znamenalo "přes potok". V roce 1227 byla otevřena vůle zemřelého šlechtice Kojaty Hrabšice a bylo tam přání, aby tato země rozkvétala a postavily se nová osada. Šlechta s Brandýse v údolí Libchavského Potoka založila dlouhou vesnici Německé Libchavy. Když v roce 1360 byl v Českých Libchavách jmenován nový kněz, kromě arcibiskupa se na tomto ceremonálu podílel i kněz z Německých Libchav. Z toho lze konstatovat, že obec byla již vybudována, byl tam také kostel a presbytář. Toto je první zmínka o Německých Libchavách. V důsledku husitských válek byli majitelé obce zabiti a byli nahrazeni šlechticemi z Bubny. Německé Libchavy byli rozděleni, v důsledku čehož vznikly Libchavy Dolní, Prostřední a Horní. Teprve v roce 1952 se Libchavy Prostřední a Horní znovu sloučily a fungovaly od té doby pod jedním jménem - Libchavy Horní. V roce 1976 (po 400 letech) Libchavy Dolní a Horní se sloučily. Od té doby funguje obec pod jedním jménem - Libchavy. Zajímavosti v Libchavách:

Na čísle 174 je nejstarší objekt - pevnost, jejíž jádro pochází z roku 1588. Bylo to sídlo členů rodiny z Bubny. Byla přestavěna na současnou podobu v roce 1628 přes Karla von Liechtenstein.

Zámek v Horních Libchavach, v současné době obecní úřad, budova č. 93 v Dolních Libchavach, pochází z roku 1682. Byl postaven jako hospodářská usedlost sestávající z několika budov. Rozkládá se na ploše 80 x 80 m. Současná budova obecního úřadu byla původně domovem zemědělského supervize a zemědělských pracovníků. Stavbu zámku objednal Karol von Liechtenstein.

Kostel svatého Mikuláše - současná budova v empírovém stylu byla postavena v roce 1802 podle plánů architekta z Lichtenštejna J. Hardtmutha. Původně dřevěný gotický kostel se samostatnou zvonící, pravděpodobně postavený v roce 1585, byl zničen v ohni v Velikonocích roku 1799.

Sochařský tým: sv. Jan Nepomucký, sv. Vojtěch a sv. Mikuláš ve společnosti SOR – barokní sochařství z roku 1733.

Kamenný kříž z roku 1754 - na podstavci erb šlechty z Bubny- významné osvědčení o příslušnosti k této části Libchavy k majetku šlechty z Bubny, které se nachází na státní silnici č. 14 v Horních Libchavach.

Barokní sochy z první poloviny 18. století umístěné kolem kostela: Immaculata, svatý Jozef a socha Krista na hřbitově.

Obec Przeworno se nachází v jihovýchodní části Dolnoslezského vojvodství v trojúhelníku větších tří měst: Opolí, Vratislav a Valbřich. Její rozloha je 11 196 ha. Různorodý terén Obce vytváří kopcovitou krajinu s zalesněnými výškami, na které se vztahuje chráněná krajinná oblast. Les proniká svahy úrodné zemědělské půdy, čímž vzniká krásný a jedinečný výhled.

Důležitým prvkem krajiny je protahovací pruh Střelínských Kopců skládající se z kopců Gromnik, Kalinka, Nowoleská Kopa a Wyzna.

Obec Przeworno pokrývá fantasticky tvarované oblasti. Nedaleký vrch- Gromnik- umožňuje jízdu na kole (v této oblasti jsou často amatérské kolo rely), během které si můžete vychutnat krásné výhledy a dýchat čerstvý lesní vzduch.

Obec Przeworno je to historie, tradice a krásná příroda. Úloha přírodní oblasti obce v okrese a kraji je významná. Střelínské Kopce jsou vynikající rekreační základnou pro obyvatele kraje, stejně jako pro Vratislavskou aglomeraci.

Množství památek, lomů, které se stávají opravdovým zážitkem pro mnoho turistů a atraktivní přírodní, rozmanité a stále čisté prostředí nepochybně přitahují spoustu milovníků rekreace, historie a lidí, kteří chtějí na okamžik zapomenout o povinnostech a dát si bližší pohled na přírodní hodnoty obce.

Vrchol Gromnik (393 m nad mořem), který je nejvyšší ve Střelínských Kopcích, už dávno přitahoval zájem vědců, představující přírodní vědecké obory (geografové, geologové a biologové), stejně jako historické studie (historici, archeologové a historici umění). Výzkum historické minulosti Hory Gromnik byl až donedávna doménou především historiků, protože investice prováděné v 19. století na vrcholu, včetně výstavba cihlové rozhledny a doprovodné turistické infrastruktury, způsobily, že pozůstatky starších středověkých zámeckých budov byly pro archeology skutečně nepřístupné. Archeologický výzkum mohl být prováděn pouze na svazích kopce, kde byly staré dřevěné a pozemní opevnění obklopující bývalou pevnost v

Gromniku. Na rozdíl od vnějších okolností úplné zničení turistických objektů v Gromniku v posledních měsících druhé světové války německými jednotkami ustupujícími z Dolního Slezska, nezlepšilo situaci archeologů. Silná vrstva trosky (až do dvou metrů) u špičky účinně odradila výzkumníky od provádění tam výkopů. Proto vědění vědců o počátcích existence opevnění na vrcholu Gromniku bylo založeno především na analýze středověkých písemných pramenů. Situace se významně změnila teprve na začátku 21. století, kdy díky akci orgánů Obce Przeworno a Společnosti Střelínských Kopců probíhaly první úklidové práce zahrnující vyčištění vrcholu. V průběhu těchto prací byly v září 2003 odhaleny památky středověké cihlové architektury, které se rychle staly předmětem zájmu historiků umění z Fakulty Architektury Technologické Univerzity ve Vratislavi a archeologů z Archeologického Ústavu Univerzity ve Vratislavi. Systematické archeologické a architektonické výkopy prováděné od roku 2005 do roku 2018 důkladně změnily současné znalosti vědců o starých defenzivních objektech na Gromniku. Dříve bylo známo, hlavně s historických pramenů, že na vrcholu byl v patnáctém století hrad rodiny von Czirne, jedné z nejvýznamnějších ve středověkém Slezsku. Z bývalého opevnění hradu bylo až donedávna známé pouze pozemní opevnění ve formě systému defenzivních stěn obklopujících vrchol hory Gromnik. Bylo věřeno, že všechny cihlové prvky byly v minulosti demolovány nebo demontovány, mimo jiné v 19. století, aby získat stavební kámen do rozhledny a dalších prvků tehdejší turistické infrastruktury. Tento obrázek, který nakreslili historici, archeologové doplňovali informacemi, že hrad rodiny von Czirne nebyl nejstarší pevností na Gromniku, protože tato hora byla opevněna již v pravěku, v takzvaném období Hallstattu, jako osídlení lužické kultury (kolem 8.-5. století před naším letopočtem) a v raném středověku, kdy v 10. a 12. Století zde fungovalo slovanské osídlení. Někteří vědci si také mysleli, že Gromnik - stejně jako blízký vrchol hory Ślęza - v pravěku sloužil jako kultovní centrum.

Interdisciplinární vědecké práce vedené od roku 2005 poskytly mnoho nových velkolepých údajů o minulosti Hory Gromnik. Je pravda, že existence bývalého prehistorického hradu z období Hallstattu nebyla na vrcholu potvrzena, nicméně přítomnost slovanského opevněného hradu byla pozitivně ověřena, s uvedením jeho chronologie pro období od poloviny 9. do poloviny 10. století.

Vytvoření raně středověkého města na tomto místě mohlo být spojeno s těžbou na východních svazích Gromniku, v oblasti dnešních vesnic Jegłowa a Krzywina, vynikající kamenné suroviny - křemeno-sericitové břidlice - odkud byly vyráběny kvalitní brousíci kameny a brousky, vyvezené i mimo Slezsko. Brousky z tohoto materiálu jsou objeveny na desítkách raně středověkých archeologických nalezišť v Dolním a Horním Slezsku, ve Velkém Polsku a dokonce i na Moravě. Je možné, že výměnou za kamenné výrobky, atraktivní kovové předměty z jižní Moravy zasáhly hrad na Hoře Gromnik. Během archeologického výzkumu bylo objeveno několik památek vzniklých v 9. století v nejstarším křesťanském západoslovanském stavu, tedy ve Velkomoravské říši (mezi jinými prvky zbraně a dekorace).

Převážná většina archeologických a architektonických objevů provedených od roku 2005 souvisí s hradem rodiny von Czirne z patnáctého století. Tyto objevy dokonale doplňují současné znalosti o zámku. Byl postaven poměrně pozdě, oficiálně až v listopadu 1439, kdy bratři Opitz a Hans von Czirnové získali od vévodkyně Alžběty Břežské povolení k stavbě cihelného hradu na tomto místě. Nicméně nelze vyloučit, že před vydáním toho dokumentu von Czirnové provedla několik předběžných stavebních prací. Opitz von Czirne, známý tehdy slezský šlechtic, vydržel řadu důležitých funkcí v oblasti Střelínu, se také podílel na získávání licenčních poplatků od obchodníků směřujících do měst Vratislav a Svídnice. Takový postup byl popsán ve středověkých kronikách (obvykle utvářených v buržoazních kruzích) jako loupež, a rytíři, kteří tak zvýšili svůj příjem nazývali rytíři-lupiči, z německého raubrittery. Bohatě slezské města, převážně Vratislav a Svídnice, podnikly vojenské výpravy do hradů

patřících do raubritterů. Největší kampaň proti rytířům-lupiči byla provedena v roce 1443, kdy bylo zničeno několik hradů, mezi jinými: pevnosti na Gromniku (přesné datum je známo - 5. srpna 1443), ve Starých Kolniach v blízkosti města Břeh a hrad Karpień v blízkosti města Landek v oblasti Klasko.

Vliv rodiny von Czirne na dvoře knížete Ludvíka II. Lehnicko- Břežského musel být velký, protože v roce 1446 Opitz von Czirne získal knížecí souhlas k rekonstrukci hradu na Hoře Gromnik. Tato druhá fáze existence hradu je také dobře osvětlena písemnými prameny. Je známo, že kolem roku 1475 von Czirnové opustili hrad na vrcholu a přestěhovali se do Przeworna, kde postavili novou rezidenci, v 16. století přestavěnou v renesančním stylu.

Během výkopů byly odhaleny četné památky hradní architektury z 15. století. Ohromení archeologů a historiků vzbudila dynamika a velikost von Czirnové investice. Byla to opravdu rezidence navržena a postavená podle nejnovějších evropských vzorů a trendů v té době. Předpoklad cihelného hradu na dnešním vrcholu obklopují baštové pozemní opevnění, již přizpůsobené k obraně s použitím střelných zbraní, které se ve střední Evropě začínají objevovat. Je možné, že budoucí výzkum prokáže, že von Czirnové byli předchůdci takového opevňovacího řešení ve Slezsku (a současně v oblasti dnešních polských zemí). V hradbách stály nejméně dvě monumentální budovy. Jednou z nich byla obrovská čtyřstěnná zámecká věž, jejíž vnější stěny dosahovaly tloušťky 2,2 m, po níž byl zachován velký sklep s výškou nad 5 metrů, spojený se zámeckým parkem širokými schody a dalším vnitřním schodištěm skomunikovaným s horními patrami. Druhým objektem byla polygonální, pravděpodobně osmiboká věž v podobě tzv donjonu, nacházející se v centrální části hradu, uvnitř které by mohla být zámecká kaple. V jižní části hradu byly objeveny památky obytné budovy, vybavené unikátní kachlovou kamnu, postavenou z figurálních dlaždic zdobených scénami z řecké mytologie, heraldických a náboženských představení. Starověké motivy, které se objevují na Gromnikových dlaždicích, např. scény z bitvy Héraklése a Afrodity s příšerami, patří mezi nejstarší v Polsku, pokud ne nejstarší, příklady nového stylu umění - renesance.

Po opuštění hradu Gromnik přes rodinu von Czirne, na dalších několik stovek let až do dvacátých let minulého století, nebylo na kopci příliš mnoho. Tato situace se změnila s výstavbou rozhledny, je to jeden z nejstarších objektů tohoto typu v Dolním Slezsku, a přílehlé turistické infrastruktury. Dnes víme, že rozhledna na Hoře Gromnik z 19. století byla vytvořena přidáním několik metrů do bývalé zámecké věže - dříve zmíněného donjonu. V 19. a první polovině 20. století byl Gromnik jedním z nejatraktivnějších turistických destinací Dolního Slezska, a navštívili ho tisíce turistů nejen ze Slezska. Důkazem toho je více než sto různých druhů pohlednic s obrazem vrcholu Gromnik a atrakcí na něm. Některé z těchto pohlednic jsou dokonce adresovány Spojeným státům!

Po druhé světové válce se stal Gromnik zapomenutým objektem. K tomu došlo k demolici všech cihelných budov (rozhledny, hostinců a dalších) v posledních měsících války. Pouze obyvatelé okolních vesnic, houbaři a turisté putující po turistických stezkách vstoupili do Gromniku (zde je několik značených turistických tras). Milovníci památek, zvláště středověké vojenské architektury, museli počkat až do počátku 21. století, aby znovu uvidět památky místního hradu. Nepochybně atrakcí vrcholu je rozhledna postavená v letech 2011-2012, z čehož památky hradu vypadají obzvláště působivé. Je třeba zdůraznit, že polopásová konstrukce navržena věžovými konstruktéry není náhodná. Právě v této stavbě byla část středověkých hradních budov postavená v západní části vrcholu. Archeologové našli te pozůstatky v prvních sezónách svého výzkumu (2005-2007).

Během hradního výzkumu bylo objeveno mnoho zajímavých památek, takzvaných mobilních památek. Kromě frakcí hliněných hrnců, našli archeologové unikátní (nejen v rozsahu Slezska) dekorativní kachle (tzv. figurální dlaždice), kovové prvky zbraně, dekorace, náradí. Zajímavé památky zahrnují nalezené na vrcholu mince, z nichž mnohé jsou falešné kopie. Archeologové jsou přesvědčeni, že Opitz von Czirne založil mincovnu ve hradě na

hoře Gromnik, kde byly mince falšovány, především polské denáry jagellonské, hlavně denáry krále Vladislava III. Jagellonského. Falšování mincí ve středověku bylo samozřejmě zakázanou praxí, pro kterou byla potrestána smrt. Jak můžete vidět, Opitz von Czirne se chránil před hanebnou smrtí a jeho hříchy byly odhaleny teprve po více než 550 letech.

Legenda 1 Nehoda s alkoholem

V roce 1443 vojsko Vratislavi a několika dalších spojeneckých měst a knížat napadlo hrad Gromnik, a rychle ho získalo. Mezitím ani Hans, ani Opitz nebyli na hradě. Brzy, prostřednictvím přímluvy výše zmíněné Alžběty Lehnicko- Břežské, jejich vina byla znovu odpuštěna a bylo povoleno legálně koupit město Střelín a přestavět hrad Gromnik. Kdo čekal, že se von Czirnové uklidní, byl velmi špatný. Slavní raubritteri pokračovali ve své zbójvecké činnosti. Její konec byl přinesen pouze ... alkohol. Rytíř Gunzel von Świnka, majitel hradu Świna, byl známý svou vášeň na alkohol. Jeho opilé představení bylo obdivováno po celé střední Evropě a nebyl nikdo, kdo by se s ním mohl soutěžit v opilosti. V roce 1455 napadli Hans a Opitz vůz, který nesl pivo a víno na hrad Świny. Celé zatížení bylo dáno na hrad Niesyto, kde se oslava začala. Mezitím se neustále žíznavý Gunzel von Świnka dozvěděl o útoku bratři von Czirne. Zlobil se, shromáždil balíček ozbrojených rytířů a překvapeně udeřil na velitelství zlodějů. Opití nepostavili velký odpor. Hans se snažil hledat přístřeší v hradní kapli, ale našťvaný Gunzel nerespektoval posvátnou zemi a navraždil von Czirna nemilosrdně. To byl konec nejslavnějšího slezského raubittera. Podle pozdější legendy byl von Czirne za své zlé činy zavěšen na šibenici přes měšťany z Vratislavi a Svidnici. Jako rytíř měl však právo jít na ležení v ostruhách.

Maciej Molczyk, městský průvodce – WroTA, zdroj:

<http://wroclaw.naszemiasto.pl/artukul/historia-wroclawia-hans-von-tschirn-rozbojnik,2891494,artgal,t,id,tm.html>

Legenda 2.

Během třicátých let von Czirnové vykonávali svoji loupežnickou činnost, hlavně na Vratislavské a Střelínské zemi, a nejvíc trpěli obchodníci ve Vratislavi. Vydělali předměstí Břehu a biskupský hrad v Otmuchově. Byli zapojeni do politiky, dokonce i legálně si zakoupili kanceláře, ale to bylo jen krytí loupežnické činnosti. V roce 1443 vojáci slezských měst (hlavně Vratislavi a biskupa) napadli Gromnik a vyhráli ho. Hrad byl zničen. Bratři von Czirne tam nebyli v té době. Oni se nejen vyhnuli trestu, brzy opět měli štěstí. V důsledku sporů v Lehnicko- Břežském knížectví, po smrti knížete Ludvíka II., byl Střelín prodán Hansovi a Opitzovi von Czirne. Koupili to jen dva roky po zničení sídla rytířů na Gromniku za 1 750 maďarských guldů, a o rok později koupili také zámek Przeworno. Vyžadovali na knížatach souhlas k rekonstrukci hradu Gromnik. Střelínská země patřila desítky let do rodiny von Czirne.

Rostoucí bohatství neodradilo Hansa od loupežnické činnosti, čímž se dostal do konfliktu s jinými šlechtici. Konflikt s Guncelinem von Schweinichen, **majitelem hradu Świna**, skončil se jeho smrtí. Podle legendy se jednalo o přepravu vína, které Hans vykradl Guncelinowi. Rozzuřený von Schweinichen na čele ozbrojených mužů zasáhl hrad Niesyto, zabil ho a zabil Hansa von Czirne. Bylo by ironické, kdyby tento chytrý a mazaný rytíř, který procházel tolik nebezpečnostmi, zemřel kvůli vínu. Pravděpodobně duch Hansa von Czirne, který dlužil úspěch díky paktu s ďáblem, činí pokání a putuje po svazích Gromniku. V populární kultuře byla odvolána postávka raubittera na stránkách knihy *Narrenturm* A. Sapkowského.

Představuje on Hansa von Czirne jako rytíře, který nebyl proslulý, ačkoli před nímž ostatní rytíři lupiči cítí respekt.

↑<http://skarbykultury.pl/historia-kultura-sztuka/sztuka-dolnego-slaska/historie-z-dolnego-slaska/2278-rycerze-rozbojnicy-na-pograniczu-slasko-luzyckim>

Legenda 3

Za obcí, na západní straně silnice, směrem k vesnici Samborowiczki, na hřbitově zarostlém keřem a obklopeném kamennou zdí, jsou zříceniny kostela z 16. století. Byl postaven v renesančním stylu jako farní kostel sv. Oswalda, a jehož volání bylo přeneseno z kostela zničeného v 15. století. Zničen v důsledku válčení v roce 1945. Část obvodových zdí byla zachována. Až do nedávné doby lze ještě vidět epitaf z 16. a 17. století, několik generací někdy silné rodiny von Czirne.

↑https://dolny-slask.org.pl/522356,Krzywina,Kosciol_sw_Oswalda_ruina_II.html

Na cestě do Przeworna je zřícenina kostela Sv. Oswalda, který byl postaven v čtrnáctém století. Chrám založil syn Sambora von Czirne Henryk zvaný Havran. Byl zničen v roce 1446. Po kostele zůstala jen východní stěna lodi, což je pravděpodobně jedinou památkou v Střelínské zemi po zničení během husitských válek.

↑https://fotopolska.eu/Krzywina/b28062,Kosciol_sw_Oswalda_I.html

Legenda 4

Hans von Czirne, jehož pýcha a síla probudila hrůzu místního obyvatelstva a sousedů, prodal duši ďáblu. Pakt s ďáblem, který podepsal, zaručil mu obrovské bohatství a beztravnost. Když se náš rytíř někdy setkal s ďáblem, z nudy hráli bowling v nedalekých lomech. Nicméně přišel moment, kdy vyslanec pekla přišel do Hansa von Czirne pro svůj majetek nebo duše rytíře. Aby získal čas, rytíř nabídl ďáblu poslední bowlingovou hru. Cílem této hry byla realizace smlouvy s ďáblem: pokud vyhrává rytíř - ďábel ho opustí, ale pokud vyhrává ďábel - bude rytíř převezen do pekla. Bowlingové dráhy proběhly ve směru Samborowiczki. Byla noc, osvětlená jen stříbřitým světlem měsíce zavěšeného na obloze. Na konci údolí stálo devět kamenných bowlingů. Satan byl potěšen, protože mohl dosáhnout úspěchu a chichotal v ďábelských myšlenkách o nové duše v pekle. Teď je tvoje řada - řekl rytíři. Tenhle, rozzlobený, roztrhal obrovskou skálu z rohu brány hradu a hodil ji celou svou silou, a převrtil všechny bowling. Nastal ďábelský zuřivý výkřik, a potom utekl on pod krytem noci. A náš rytíř šel do kostela a poděkoval Bohu za záchranu.

↑<http://forum.ioh.pl/viewtopic.php?t=29198>

